

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

15 באוקטובר 2018

809

ו' בחשוון התשע"ט

עמוד

הצעת חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון מס' 11 - הוראת שעה) (עוזר בטיחות), התשע"ט-2018	288
הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 62) (זכאות לתגמולים ולקצבה), התשע"ט-2018	292

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת:

הצעת חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון מס' 11 – הוראת שעה) (עוזר בטיחות), התשע"ט-2018*

1. הוספת פרק שני – הוראת שעה

בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 25 יבוא:

"פרק שני: עוזרי בטיחות"

הגדרות – 25א. בפרק זה –

פרק שני

"אתר בנייה" – כל אחד מאלה:

(1) אתר שמתבצעות בו עבודות בנייה, ובלבד שמדובר

בבנייה רוויה כהגדרתה בסעיף 62א(א)(16)(א)(1) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965²;

(2) אתר שמתבצעות בו עבודות בנייה הנדסית

ומפקח עבודה אזרחי קבע כי הוא אתר בנייה לעניין הוראות פרק זה;

"בנייה" ו"בנייה הנדסית" – כהגדרתן בפקודת הבטיחות בעבודה;

"מבצע בנייה" – כמשמעותו לפי פקודת הבטיחות בעבודה;

"מנהל עבודה" – מי שמבצע הבנייה מינה אותו כמנהל עבודה לפי פקודת הבטיחות בעבודה;

"עוזר בטיחות" – כמשמעותו בסעיף 25ב;

"פנקס המפעל" – כמשמעותו בסעיף 198 לפקודת הבטיחות בעבודה;

ד ב ר י ה ס ב ר

באופייה, המחייבת השקעת תשומות ניכרות מצד מנהל העבודה. התוצאה היא שנושא הבטיחות נדחק לא אחת לשוליים.

לפיכך מוצע לחייב את מבצע הבנייה באתר בנייה למנות עוזר בטיחות. על עוזר בטיחות לעמוד בתנאים שייקבעו בחוק, ותפקידו יהיה לסייע למנהל העבודה בכל הנוגע לענייני בטיחות באתר הבנייה. מדובר בתפקיד דומה לתפקידו של נאמן הבטיחות הפועל במפעל בהתאם להוראות סעיף 22 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 (להלן – החוק).

כדי לשמור על שלומם וחייהם של עובדים באתרי בנייה נדרשת הקפדה יתרה על הבטיחות באתרים אלה. לפי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח-1988, באחריות מנהל העבודה לנקוט צעדים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא את חובות התקנות הנוגעות לעבודתו (אלא אם כן החובה מוטלת במפורש על מבצע הבנייה). ואולם, מנהל העבודה באתר הבנייה עוסק במשימות רבות ושטופות, ובין היתר בניהול כלל גורמי העבודה באתר ובקביעת לוחות זמנים לביצוע הפרויקט ולסיומו במהירות האפשרית ובמסגרת התקציב. האחריות לבטיחות בעבודה היא משימה נוספת, מורכבת

* הצעת חוק מס' פ/4959/20 (מספר פנימי: 2024649); הועברה לוועדה ביום ב' בסיוון התשע"ח (16 במאי 2018).

¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 202; התשע"ו, עמ' 1189.

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

"פקודת הבטיחות בעבודה" - פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל-1970.³

מינוי עוזר
בטיחות, תפקידו
וסמכויותיו

ב.25 (א) מבצע בנייה ימנה עוזר בטיחות, שיסייע למנהל העבודה באתר הבנייה בענייני בטיחות; בכל עת שבה מתבצעות עבודות בנייה או עבודות בנייה הנדסית באתר בנייה יהיה נוכח באתר עוזר בטיחות.

(ב) מינויו של עוזר בטיחות יירשם באופן מיידי בפנקס המפעל, וכל עוד לא נרשם - לא יראו אותו כעוזר בטיחות שמונה לפי הוראות סעיף זה.

(ג) אלה תפקידיו של עוזר בטיחות:

(1) לבדוק באתר הבנייה את התקיימותן של הוראות הבטיחות המפורטות בתוספת הראשונה;

(2) לדווח למנהל העבודה על ליקויי בטיחות, בסמוך ככל הניתן למועד מציאתם;

(3) להודיע לעובד באתר הבנייה על ליקויי בטיחות שמצא בעבודתו;

(4) לרשום בפנקס המפעל, בסמוך למציאת הליקוי, את מהות הליקוי ואת מועד הדיווח עליו למנהל העבודה.

(ד) עוזר בטיחות יועסק רק בתפקידים המנויים בסעיף קטן (ג).

(ה) לשם מילוי תפקידו, רשאי עוזר בטיחות לעיין בכל פנקס, תעודה, דין וחשבון או כל מסמך אחר הנוגעים לבטיחות שחובה לנהלם, לקיימם או להגישם, לפי העניין, לפי חיקוק ששר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ממונה על ביצועו.

(ו) מבצע בנייה יציג במקום בולט לעין באתר הבנייה שלט שבו יצוין שמו של עוזר הבטיחות שמונה ותפקידו.

ד ב ר י ה ס ב ר

של הוראות בטיחות כפי שייקבעו בתוספת לחוק, לדווח למנהל העבודה על הליקויים שמצא, ולהתריע בפני עובד על ליקויי בטיחות שנמצאו בתהליך עבודתו. עוזר הבטיחות יתעד בפנקס המפעל את הליקויים בסמוך למציאתם. לפי המוצע, מנהל העבודה יהיה אחראי לתקן את הליקויים שעוזר הבטיחות דיווח לו עליהם, ולדווח על הליקויים ועל אופן הטיפול בהם למבצע הבנייה. על מבצע הבנייה תחול חובה לנקוט אמצעים מתאימים לתיקון הליקויים שקיבל עליהם דיווח, ואם לא יעשה כן יודיע על כך למפקח עבודה אזורי.

חובה זו תחול לפי המוצע רק לגבי אתר בנייה שמבוצעת בו בנייה רוויה או לגבי אתר שמתבצעת בו בנייה הנדסית אם מפקח עבודה אזורי קבע כי הוא ייחשב כאתר בנייה לעניין זה. בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת בהרחבת תחולת התיקון המוצע לגבי אתרי בנייה נוספים.

מוצע לקבוע כי בכל עת שבה מתבצעת עבודת בנייה או עבודת בנייה הנדסית באתר בנייה יהיה נוכח באתר עוזר בטיחות; תפקידו יהיו לבדוק את התקיימותן

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

<p>225. לא ימונה עוזר בטיחות אלא אם כן מתקיימים בו כל אלו: (1) הוא בגיר;</p>	<p>תנאי כשירות</p>
<p>(2) הוא בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בביצוע עבודות בנייה או עבודות בנייה הנדסית;</p>	
<p>(3) בידו תעודה המעידה על כך שסיים הכשרה ייעודית לעוזרי בטיחות בתחום הבטיחות בעבודה, בנושאים המנויים בתוספת השנייה, ובהיקף שלא יפחת מ-45 שעות.</p>	
<p>(א) מנהל עבודה ינקוט אמצעים מתאימים לתיקון ליקויים שעוזר הבטיחות הודיע לו עליהם.</p>	<p>225. חובות דיווח ותיקון ליקויים</p>
<p>(ב) מנהל עבודה ידווח למבצע הבנייה, אחת לשבוע, על ליקויי הבטיחות שנמצאו באותו שבוע, אופן הטיפול בהם והצעדים הנדרשים לתיקון הליקויים; ואולם, אם נמצאו באתר הבנייה ליקויים העלולים לסכן חיי אדם, יודיע על כך מנהל העבודה למבצע הבנייה מייד, בכתב ובעל פה.</p>	
<p>(ג) מבצע בנייה ינקוט אמצעים מתאימים לתיקון ליקויים שמנהל העבודה דיווח לו עליהם, ואם לא עשה כן - ימסור על כך מבצע הבנייה, בתוך זמן סביר, הודעה מנומקת בכתב למפקח עבודה אזרחי, והעתק שלה למנהל העבודה.</p>	
<p>(א) מבצע בנייה, מנהל עבודה ומעסיק ייתנו לעוזר בטיחות את ההקלות הנאותות למילוי תפקידו ויעודדו אותו בפעולותיו.</p>	<p>225. הגנה על עוזר בטיחות</p>
<p>(ב) לא יפגע מבצע בנייה, מנהל עבודה או מעסיק בתנאי עבודתו של עוזר בטיחות ובמעמדו בעבודה ולא יפטרו או יגרום לפיטוריו בשל מילוי תפקידו כעוזר בטיחות בהתאם להוראות פרק זה.</p>	
<p>225. אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מחובתם ומאחריותם של מבצע בנייה ושל מנהל עבודה בכל דבר ועניין הנוגע לבטיחות באתר הבנייה.</p>	<p>אחריות מבצע בנייה ומנהל עבודה לבטיחות באתר הבנייה</p>
<p>225. שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים רשאי, בצו, לתקן את התוספת הראשונה ואת התוספת השנייה.</p>	<p>225. שינוי התוספת הראשונה והתוספת השנייה</p>

ד ב ר י ה ס ב ר

והעסקיים של מבצע הבנייה ושל מנהל העבודה, מוצע לקבוע הוראות שנועדו להקנות לו הגנות מפני פגיעה של האחרונים בתנאי עבודתו ובמעמדו ומפני פיטוריו, בדומה להוראות החלות לגבי נאמן בטיחות. עוד מוצע לקבוע כי מנהל העבודה ומבצע הבנייה ייתנו לעוזר הבטיחות את ההקלות הנאותות למילוי תפקידו.

נוכח החובות המוטלות על עוזר הבטיחות, מוצע לקבוע כי עוזר הבטיחות לא יעסוק באתר הבנייה בכל תפקיד אחר; כמו כן, מוצע לקבוע כי עוזר הבטיחות יהיה רשאי, לשם ביצוע תפקידו, לעיין בתעודות ובפנקסים רלוונטיים. בשל אופי התפקיד של עוזר הבטיחות, שפעמים רבות אינו תואם את האינטרסים הכלכליים

25. הוראות פרק זה, התוספת הראשונה והתוספת השנייה, יעמדו בתוקפן חמש שנים מיום תחילתו של חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון מס' 11 - הוראת שעה) (עוזר בטיחות), התשע"ט-2018; שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, בהסכמת שר המשפטים, רשאי, בצו, להאריך את התקופה האמורה בשנתיים נוספות.

הוספת
תוספת ראשונה
ותוספת שנייה

2. אחרי סעיף 44 לחוק העיקרי יבוא:

"תוספת ראשונה"

(סעיף 25ב(ג)(1))

הוראות הבטיחות שעוזר בטיחות נדרש לבדוק את התקיימותן

תוספת שנייה

(סעיף 25ג(3))

הגושאים הנכללים בהכשרה של עוזר בטיחות"

תחילה

3. תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לבחון את יישום ההסדר המוצע, מוצע לקובעו כהוראת שעה לחמש שנים, עם אפשרות להאריך בשנתיים.

יודגש כי אין ביצירת התפקיד החדש של עוזר בטיחות כדי לגרוע מאחריותם ומחובותיהם של מנהל העבודה ושל מבצע הבנייה החלה לפי הדין והפסיקה כיום.

יוזמים: חברי הכנסת איל בן ראובן, אלי אלאלוף, עבד אל חכים חאג' יחיא

** הוראות התוספת הראשונה והתוספת השנייה ייקבעו בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.

הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (תיקון מס' 62) (זכאות לתגמולים ולקצבה), התשע"ט-2018*

1. תיקון סעיף 34 בחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 34, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) (1) על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), עובד שנפטר בזמן שירותו ושאייריו זכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970 (להלן - חוק התגמולים), וגם לקצבה לפי חוק זה, יהיו שאיריו זכאים למלוא התגמולים וההטבות המגיעים לפי חוק התגמולים וגם לקצבה לפי חוק זה, ואין רואים קצבה זו כהכנסה לעניין חוקי השיקום; ואולם כל עוד בן הזוג או היתומים זכאים לתגמולים לפי חוק התגמולים, תנוכה מקצבתם לפי חוק זה מחצית התגמולים או מחצית הקצבה, לפי הסכום הנמוך.

(2) היה סך כל הקצבאות המגיעות לבן הזוג וליתומים לפי חוק זה בצירוף התגמולים המגיעים להם לפי חוק התגמולים עולה על המשכורת הקובעת המשוקללת של העובד שנפטר, ינוכה הסכום העודף מקצבתם לפי חוק זה; לעניין זה, "משכורת קובעת משוקללת" - משכורת קובעת משוקללת כהגדרתה בסעיף 32(ד), אולם הסיפה להגדרה האמורה, החל במילים "לעניין הגדרה זו" - לא תחול.

(3) לעניין פסקה (2), לא תובא בחשבון התגמולים התוספת לפי סעיף 14(ו) לחוק משפחות החיילים, ובזכאי לתגמולים לפי סעיף 9(ב) לאותו חוק - לא יובא בחשבון ההפרש שבין אותם תגמולים לבין התגמולים לפי סעיף 9(א) לאותו חוק."

ד ב ר י ה ס ב ר

לנפגעי פעולות איבה. כמו כן, הם יהיו זכאים לקצבה לפי החוק, שממנה תנוכה מחצית מסכום התגמולים או מחצית מסכום הקצבה, לפי הסכום הנמוך. ואולם, ככל שסך הקצבאות המגיעות לבן הזוג וליתומים בצירוף התגמולים המגיעים להם לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה יעלה על המשכורת הקובעת המשוקללת של העובד שנפטר, ינוכה הסכום העודף מהקצבה שתשולם להם לפי החוק. כלומר, בכל מקרה, השאירים יהיו זכאים למלוא התגמולים וההטבות לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, והניכוי ייעשה מהקצבה לפי החוק בלבד, עד גובה הקצבה.

ההסדר המוצע דומה להסדר הקבוע לגבי אלמנות צה"ל ובני משפחה נוספים הזכאים הן לתגמולים לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950 (להלן - חוק משפחות חיילים), והן לקצבה לפי חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 (להלן - חוק שירות הקבע), לפי סעיפים 23 ו-32(ג) לחוק שירות הקבע.

סעיף 1 סעיף 34 לחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970 (להלן - החוק), קובע כי אדם שזכאי עקב מאורע אחד לקצבה לפי החוק (המכונה פנסיה תקציבית) ולתגמולים לפי חוקי השיקום, ובהם חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970 (להלן - חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה), לא יוכל לקבל את שניהם במלואם, אלא לבחור אחד מהם. לאחר מותו של אותו אדם, אם שאיריו יבחרו לקבל קצבה לפי החוק, הם יהיו רשאים לקבל, נוסף על הקצבה, רק רבע מהתגמולים לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה וכן את כל ההטבות לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה. אם השאירים יבחרו לקבל תגמולים לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, הם לא יהיו זכאים כלל לקצבת השאירים לפי החוק.

בהצעת החוק המתפרסמת בזה מוצע לקבוע, לגבי עובד שנפטר בזמן שירותו ושאייריו זכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה וגם לקצבה לפי החוק, כי השאירים יהיו זכאים למלוא התגמולים וההטבות המגיעים לפי חוק התגמולים

* הצעת חוק מס' 4052/20/פ (מספר פנימי: 2015016); הועברה לוועדה ביום י"א בכסלו התשע"ח (29 בנובמבר 2017).
1 ס"ח התש"ל, עמ' 65; התשע"ז, עמ' 666.

2. בסעיף 63 לחוק העיקרי, אחרי "לפי חוק משפחות החיילים" יבוא "או לפי חוק התגמולים". תיקון סעיף 63 יב
3. בסעיף 78(ג) לחוק העיקרי, בכל מקום, אחרי "לפי חוק משפחות החיילים" יבוא "או לפי חוק התגמולים". תיקון סעיף 78
4. בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985², תיקון חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) בסעיף 23, ברישה אחרי "חוק משפחות החיילים" יבוא "או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970".
5. הוראות חוק זה יחולו גם לגבי שאיריו של עובד או של חייל שנפטר לפני יום תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה), אולם תשלומים המגיעים לפיו ישולמו בעד התקופה שמיום התחילה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

פעולות איבה.

סעיף 4 סעיף 23 לחוק שירות הקבע קובע הוראות לגבי תשלום קצבה לשאיירי חייל שנפטר בזמן שירות קבע ושאיירי זכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק משפחות חיילים. מוצע להחיל את ההסדר הקבוע בסעיף זה גם אם הזכאות לתגמולים היא מכוח חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה.

סעיף 5 מוצע לקבוע כי התיקון המוצע יחול גם לגבי שאירים של חייל או של עובד שנפטר לפני יום תחילתו, אולם הזכאות לתשלומים לפי התיקון המוצע תהיה רק בעד התקופה שמיום התחילה ואילך.

להערכת משרד האוצר, העלות התקציבית של הצעת החוק אינה עולה על מיליון שקלים חדשים.

סעיפים 2 ו-3 שירותי הביטחון שנפטר בזמן השירות הזכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק משפחות חיילים וגם לקצבה לפי החוק את ההוראות שנקבעו בחוק שירות הקבע לגבי אלמנות צה"ל ובני משפחה נוספים הזכאים לתגמולים לפי חוק משפחות חיילים, וכן לגמלה לפי חוק שירות הקבע, בשינויים המחויבים. סעיף 78(ג) לחוק קובע הוראות לעניין זה לגבי שוטרים שנפטרו בזמן שירותם במשטרה ושאייריהם זכאים מחמת פטירתם לתגמולים לפי חוק משפחות חיילים וגם לקצבה לפי החוק. הוראות אלו חלות גם לגבי סוהרים מכוח סעיף 81 לחוק. מוצע לערוך את ההתאמות הנדרשות לפי ההסדר המוצע גם לעניין עובדים בשירותי הביטחון, שוטרים וסוהרים, ולהחיל את ההוראות הקבועות בסעיפים 63 ו-78(ג) גם אם הזכאות לתגמולים היא מכוח חוק התגמולים לנפגעי

יוזמים: חברי הכנסת שולי מועלם-רפאלי, ניסן סלומינסקי, אמיר אוחנה, נורית קורן, מירב בן ארי, מרדכי יוגב, יהודה גליק

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 142; התשע"ז, עמ' 232.

